

ΙΕΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΘΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΠΡΟΝΟΙΑΙ ΜΕΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑΙ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΔΑΠΑΝΗ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΗΣΚ. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ»

ΕΓΟΣ Γ' . | ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ τῇ 18 Μαΐου 1913 | ΔΡΙΘ 111

« Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, ῥαββί, τίς ἡμάρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυρλὸς γεννηθῆ; ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς, Οὐτε οὗτος ἡμάρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ». (Ἰωάνν. θ' 2).

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΦΩΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

« Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ;

« Καὶ τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν ;

« Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ

« Ἐκεῖνός ἐστιν.

« Ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω· Κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ».

(Ἰωάνν. 9, 35-38).

Μετὰ τὴν θεραπείαν τοῦ ἐπὶ τοῦ 38 ἔτη κατακειμένου Παραλύτου ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ Βηθεσδα, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, ἔχομεν καὶ πάλιν ἄλλην θεραπείαν ἐξ ἴσου θαυμαστήν, ἂν μὴ καὶ θαυμαστοτέραν, τυφλοῦ ἐκ γενετῆς ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τῶρα τοῦ Σιλωάμ, καὶ αὐτὴν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Σαββάτου, ὡς θὰ ἴδωμεν, προσφιλεῖς τοῦ « Ἱεροῦ Πολυκάρπου » ἀναγνώσται, κατὰ τὴν αὐριον Κυριακὴν, τὴν ἐπιλεγομένην Κυριακὴν τοῦ Τυφλοῦ.

Ἡ γενομένη πρώτη ἐκείνη θεραπεία τοῦ Παραλύτου ἐκ μέρους τοῦ Ἰησοῦ ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς μὲν τοὺς Φαρισαίους τῆς πρώτης ὀξείας προσβολῆς καὶ ἐκρήξεως τοῦ ἀγρίου μίσους των κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖον ἐχαρακτήρισαν ὅτι « ἔχει δαιμόνιον » καὶ ἐξήτουν τὰ τον φονεύσωσι, διότι τάχα ἤτο βεβηλωτῆς τοῦ Σαββάτου καὶ βλάσφημος εἰς Μωσῆν καὶ τὸν

Νόμον καὶ τὸν Θεόν· εἰς δὲ τὸν Ἰησοῦν ἔδωκεν ἀφορμὴν τῆς πρώτης δημοσίας διδαχῆς καὶ ὁμιλίας του πρὸς τοὺς Ἄρχοντας τοῦ Ἰσραὴλ περὶ τοῦ προσώπου του, ὅτι αὐτὸς εἶνε « υἱὸς τοῦ Θεοῦ », « κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν », Κύριος καὶ τοῦ Σαββάτου, περὶ τοῦ ὁποῖου ἐμαρτύρησε μὲν καὶ ὁ Μωϋσῆς, μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ του διὰ τῆς θαυματουργοῦ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως, ἣν πᾶσαν ὁ Πατὴρ δέδωκε τῷ Υἱῷ, ἀλλὰ τῶν ὁποίων τὰς μαρτυρίας ἀπέρριπτον οἱ Ἰουδαῖοι χάριν τετριμμένων καὶ μηδαμινῶν καὶ μικρολόγων παρατηρήσεων περὶ Σαββάτου, διότι ἀπειτύφλωσαν αὐτοὺς ἡ κακία καὶ ὁ φθόνος των, καὶ ἀπέθανον διὰ τοῦτο καὶ ἐξηφανίσθησαν ἀμετανόητοι καὶ ἀδιόρθωτοι καὶ ὡς ἄτομα, καὶ ὡς συναγωγή, καὶ ὡς περιούσιος τοῦ Κυρίου λαός, καὶ ὡς Ἔθνος καὶ Κράτος Ἰουδαϊκόν.

Ἡ γενομένη δευτέρα αὕτη θε-

ραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ ἐν ἡμέρᾳ Σαββάτου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς μὲν τοὺς Ἄρχοντας τῶν Ἰουδαίων νὰ φρυάξωσι καὶ πάλιν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, εἰς δὲ τὸν Ἰησοῦν πρῶτον μὲν ν' ἀποδείξῃ διὰ τοῦ θαύματος τούτου ἐμπράκτως πλέον ὅτι εἶχε λαλήσει περὶ ἑαυτοῦ, ὅτι δηλ. αὐτὸς εἶνε τὸ « φῶς τοῦ κόσμου »· δεύτερον νὰ μαρτυρήσῃ καὶ πάλιν περὶ ἑαυτοῦ πρὸς τὸν θεραπευθέντα καὶ ἀναβλέψαντα τυφλὸν ὅτι αὐτὸς, τὸν ὁποῖον ἤξιούτο νὰ βλέπῃ διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διανοιχθέντων ὀφθαλμῶν του, ἦτο « ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ », εἰς τὸν ὁποῖον ἐπίστευσεν ὁ τυφλὸς καὶ τὸν προσεκύνησε· καὶ τελευταῖον νὰ ὁμιλήσῃ διεξοδικῶς περὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ « ὡς τοῦ καλοῦ ποιμένος » πρὸς τοὺς διδασκάλους καὶ ποιμένας τοῦ Ἰσραὴλ, τοὺς θεωροῦντας ἑαυτοὺς ὡς τὸ φῶς τῶν ἐν σκότει εὐρισκομένων ὁμοφύλων των, καὶ ὁμως λυπηθέντας καὶ φρυάξαντας, διότι ἐν τυφλὸν καὶ πλανώμενον πρόβατόν των ἐφωτίζετο ἐν Σαββάτῳ καὶ ἐσώζετο, τοῦθ' ὅπερ ἦτον ἀπόδειξις, ὅτι αὐτοὶ δὲν ἦσαν ποιμένες καλοὶ καὶ γνήσιοι καὶ ἀληθεῖς, ἀλλὰ λύκοι, ἀλλὰ κλέπται, ἀλλὰ λησταί, καὶ μόγις αὐτὸς ὁ ἀγαπῶν τὰ ταλαίπωρα καὶ πτωχὰ καὶ τυφλὰ πρόβατα εἶναι ὁ ἀληθὴς καὶ γνήσιος καὶ καλὸς ποιμὴν, ὅτι αὐτὸς εἶναι « ἡ θύρα

τῆς ἀληθοῦς ποιμνῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει ».

Ὡστε καὶ τὸ αὐριανὸν Εὐαγγέλιον τοῦ τυφλοῦ λαλεῖ περὶ μεγάλων καὶ ἀθανάτου σημασίας διὰ τὰς ἀθανάτους ἡμῶν ψυχὰς ἀληθειῶν· λαλεῖ καὶ ἀποδεικνύει, συμφώνως πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ πνεῦμα, τὸν ὁποῖον γράφων τὸ καθ' ἑαυτὸν Εὐαγγέλιον εἶχεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι αὐτὸς ὁ φωτίσας τὸν τυφλὸν εἶνε ὁ « Υἱὸς τοῦ Θεοῦ », εἶνε « τὸ φῶς τοῦ κόσμου », εἰς τὸν ὁποῖον μόνον πρέπει νὰ πιστεύωμεν ἐν καρδίᾳ ἀπλῇ καὶ καθαρᾷ, καὶ τὸν ὁποῖον μόνον πρέπει νὰ λατρεύωμεν καὶ προσκυνῶμεν, ὡς ἔκαμε καὶ ὁ Τυφλός, ἂν θέλωμεν καὶ ἡμεῖς μέσα εἰς τὸ βαθὺ τοῦτο καὶ ζοφερὸν σκότος, τὸ ὁποῖον περικαλύπτει τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον μας, ν' ἀναβλέψωμεν, ν' ἀναστηθῶμεν, νὰ ζήσωμεν, νὰ κατασταθῶμεν καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς ἔθνος ἀληθῶς καὶ καινὸς καὶ περιούσιος τοῦ Κυρίου λαός, προωρισμένοι ν' ἀκτινοβολήσωμεν ἀκόμη μίαν ἄλλην φορὰν καὶ νὰ φωτίσωμεν πάντας τοὺς περὶ ἡμᾶς ἐσκοτισμένους λαοὺς πρὸς δόξαν μὲν καὶ ἔπαινον τῆς θείας Προνοίας, πρὸς σωτηρίαν δὲ τῶν ἀθανάτων ἡμῶν ψυχῶν καὶ τιμὴν καὶ ἀνάστασιν τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν καὶ ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ Εὐαγγέλιον τῆς αὐριον ἀρχεται οὕτως : «Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παράγων ὁ Ἰησοῦς εἶδεν ἀνθρώπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς· καὶ ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, «Ραββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆῃ» ;

Προπαντὸς ἄς ἐπιστήσωμεν ὀλίγον τὴν προσοχήν μας, ἵνα ἴδωμεν τίς ἦτον ἐκεῖνος ὁ καιρὸς, ποῦ καὶ ὑπὸ ποίας περιστάσεις εὐρίσκετο τότε ὁ Ἰησοῦς, καὶ πόθεν ἐπιστρέφων καὶ διαβαίνων εἶδεν αὐτὸν τὸν ἐκ γενετῆς τυφλόν.

Ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ἦσαν αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας, καὶ ἴσως ἴσως ἡ τελευταία ἡμέρα, ἡ ἐσχάτη καὶ μεγάλη ἡμέρα, ἡ κλητὴ καὶ ἐπισημοτάτη ἡμέρα ἐξ ὄλων τῶν ἡμερῶν τῆς ἑορτῆς τῆς Σκηνοπηγίας, ἣτις συνέπεσε τότε νὰ εἶται καὶ Σ ββατον.

Ὁ Ἰησοῦς, ἐν ᾧ κέντρον δράσεως καὶ ἐνεργείας εἶχεν ἐκλέξῃ τὴν Γαλιλαίαν καὶ ἰδίως τὴν Καπερναοῦμ, ὅμως τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ προτίμησιν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν ἑορτῶν ἐπεσκέπτετο, καὶ ἐκεῖ ἐλάμβανεν ἀφορμὰς διαφόρους νὰ φωτίξῃ τὸν λαὸν καὶ νὰ διδάσκῃ τὸ δωδεκάφυλον τῶν Ἰουδαίων, τὸ ὁποῖον πανταχόθεν συνέρρεεν ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἑορτῶν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σολομῶντος, καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς ὀ-

μοεθνεῖς του τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν καὶ ἀλλόμενον, καὶ τὸν ἄρτον τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Διὰ τὴν ἑορτὴν αὐτὴν τῆς Σκηνοπηγίας ἀνέβη τότε καὶ ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἡ ἑορτὴ δὲ αὕτη τῆς Σκηνοπηγίας ἐκαλεῖτο οὕτως ἐκ τῶν σκηνῶν, τὰς ὁποίας ἐπήγνυον οἱ Ἰουδαῖοι ἐκ κλάδων δένδρων διαφόρων, ἐλαιῶν, φοινίκων, πευκῶν, μυρσινῶν, δαφνῶν κλ. ἐπὶ τῶν δωμάτων, ἐν ταῖς αὐλαῖς τῶν οἰκιῶν, ἐν μέσῳ τῶν πλατειῶν τῶν πόλεων, καὶ διέμενον ὑπὸ τὰς σκηναὺς ταύτας εἰς ἀνάμνησιν τῆς τεσσαρακονταετιοῦς περιπλανησεῶς των ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἀφ' οἴου ἐξῆλθον ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἐκ γῆς δουλείας, μέχρι οὗ εἰσῆλθον εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τὴν ῥέουσσαν μέλι καὶ γάλα, διότι κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διέμενον καὶ κατώκουν ὑπὸ σκηναὺς ἐκ δένδρων παντοδαπῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Ἡ ἑορτὴ τῆς Σκηνοπηγίας ἦτο μία τῶν πλέον χαρμωσύνων ἑορτῶν τῶν Ἰουδαίων, καθόσον μάλιστα συνέπιπτε πάντοτε σταθερῶς περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου, κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς πρώτης Σελήνης τοῦ Ὀκτωβρίου, ὁπότε ἀπεπερατοῦτο συνήθως ὁ τρυγητὸς καὶ ἡ συγκομιδὴ τῶν προϊόντων τῆς γῆς, τοῦθ' ὁπερ ἠϋξανε τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ περιουσίου λαοῦ πρὸς τὸν Ἰεχωβά, ὅστις ἐξαγα-

γῶν αὐτοὺς ἐκ γῆς δουλείας καὶ δ. δηγήσας ἐν μέσῳ τόσων ταλαιπωριῶν δι' ἐρήμου ξηραῖς καὶ ἀνύδρου ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς γῆν τόσον εὐφορον καὶ γόνιμον καὶ εὐλογημένην.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς ταύτης τῆς Σκηνοπηγίας ἐτελοῦντο πανηγύρεις ἔκτακτοι κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ σιερὰ τελετῶν θρησκευτικῶν, μοιαδικῶν εἰς τὸ εἶδος των. Αἱ ἐπισημότεραι ὁμως τῶν τελετῶν τούτων τῆς ἑορτασίμου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως τοῦ λαοῦ, ἦτον ἀφ' ἑνὸς ἡ ἐκχυσις τοῦ ὕδατος τοῦ λαμβανόμενου μὲ χρυσᾶς ὑδρίας ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ Σιλωὰμ, καὶ καταχεομένου ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν χεῖμαρρον τῶν Κέδρων, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ φωτισμὸς τῶν παμμεγίστων Χρυσῶν λυχνιῶν, αἵτινες ἠνάπτοντο εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς μεγίστης τῶν αὐλῶν τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, καὶ ἔφεγγον μὲ τοιαύτην λάμπιν, ὥστε ὅλη ἡ Ἱερουσαλήμ ἐφωτιζετο· περὶ τῆς πρώτης τελετῆς τῆς ἐκχυσεως τοῦ ὕδατος ἐλαλήσαμεν ἄλλοτε ἐν τῷ Ἱ. Πολυκάρπῳ ἐν τῷ ἀριθμῷ 58 τῆς 12 Μαΐου τοῦ 1912. Περὶ τῆς δευτέρας τελετῆς τοῦ φωτισμοῦ τῶν χρυσῶν λυχνιῶν θὰ λάβωμεν ἀφορμὴν νὰ λαλήσωμεν ἄλλοτε.

Τὸ φῶς τοῦτο τῶν μεγίστων χρυσῶν λυχνιῶν ἔχει ὑπ' ὄψει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀναφερόμενος εἰς

τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Ἡσαίου, εἰπόντος περὶ τοῦ Μεσσίου «εἰς φῶς ἐθνῶν τέθηκά σε,» ἵνα διεγείρῃ βαθυτάτην τὴν προσοχήν τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐντυπώσῃ τοὺς λόγους τοῦ ἀνεξαλείπτως ἐν ταῖς καρδίαις των, ἔκραξεν ἐν μέσῳ τῆς μεγάλης αὐλῆς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομῶντος εὐρισκόμενος «ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς».

Δεινὴ ἐκ τῶν λόγων τούτων ἠγέρθη συζήτησις καὶ συνήφθη μεγάλη λογομαχία· οἱ Φαρισαῖοι κατηγορήσαν τὸν Ἰησοῦν ἐπὶ μάταια κομπορημοσύνη, καὶ μετὰ πολλὰ μὴ δυνάμενοι νὰ συγκρατήσωσι τὴν ἀχαλίνωτον ὀργὴν καὶ μανίαν τῆς λύσσης των, ἐσήκωσαν λίθους ἵνα λιθοβολήσωσι τὸν Ἰησοῦν, διότι τάχα ἐνῶ ἔβλεπον τὸν Ἰησοῦν κατὰ πάντα ὅμοιον αὐτοῖς ἀνθρώπον, ὅμως ἤκουον ἀφ' ἑτέρου ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὴν δι' αὐτοὺς ἀκατανόητον ἀλήθειαν, ὅτι εἶνε «υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ φῶς τοῦ κόσμου»· κυρίως δὲ ἐμαίνοντο κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, διότι διὰ τῆς διδασκαλίας του ἐθεατρίζετο ἡ ὑπόκρισις, ἡ κιβδηλεία καὶ ἡ μηδαμινότης των εἰς τὰ ὅμματα τοῦ λαοῦ. Φεύγων λοιπὸν τὴν μανιώδη αὐτῶν καταδίωξιν καὶ τὸν λιθοβολισμὸν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε τῆς μεγάλης αὐλῆς καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν ἐξωτέραν ἐ-

κείνην θύραν τοῦ Ναοῦ, ὅπου ὑπῆρχον στοαί, ὑπὸ τὰς ὁποίας συνηθροίζοντο καὶ κατέκειντο ὅλοι οἱ ἀνάπηροι πτωχοὶ καὶ οἱ λιμώτοντες ἐπαῖται, ὡς καὶ νῦν γίνεται εἰς τὰς θύρας καὶ αὐλὰς τῶν Ἰερῶν μας Ναῶν, ἐξαιτούμενοι τὰς ἐλεημοσύνας τῶν φιλανθρώπων, καὶ ἐσταμάτησεν ἐνώπιον ἐνὸς πασιγνώστου καθ' ὅλην τὴν Ἱερουσαλήμ τυφλοῦ ἐκ γενετῆς. Καὶ ἵνα ἀποδείξῃ ἐμπράκτως διὰ θαύματος τοὺς λόγους του, ὅτι αὐτὸς εἶναι «τὸ φῶς τοῦ κόσμου», τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, ὅτι εἶναι τὸ φῶς, τὸ φωτίζον τοὺς τυφλοὺς καὶ ἐσκοτισμένους, καὶ ὅτι ὁ πιστεύων «οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ἀθανάτου ζωῆς», καὶ ἐμφράξῃ οὕτω τὰ ἀχαλίνωτα στόματα τῶν Φαρισαίων, προέβη ὁ Ἰησοῦς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, μετὰ τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην περὶ ἑαυτοῦ ὡς τοῦ φωτὸς τοῦ κόσμου διδασκαλίαν, καὶ ὑπὸ τοιαύτας δυσμενεῖς συνθήκας καὶ ἀγρίας κατ' αὐτοῦ ἐπιθέσεις ἐκ μέρους τῶν Ἀρχόντων τοῦ Ἰσραήλ, εἰς τὴν δημιουργίαν ὀφθαλμῶν εἰς ἕνα ἐστερημένον ὀπτικῶν ὀργάνων πασίγνωστον καθ' ὅλα τὰ Ἱεροσόλυμα τυφλὸν ἐκ γενετῆς, προέβη δηλονότι ὁ Ἰησοῦς εἰς ἐπιτέλεσιν θαύματος, τὸ ὁποῖον δὲν ἠκούσθη, οὐδ' ἐθεάθη, οὐδ' ἐγένετο ἄχρις ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

Πρὶν ὁμοῦς προβῆ εἰς τὸ θαῦμα τοῦτο συνέβησαν τὰ ἀκόλουθα: οἱ μαθηταὶ ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν λέγοντες, *Ραββὶ τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;* οἱ Ἰουδαῖοι ὅλοι ἦσαν συνειθισμένοι νὰ θεωρῶσι πᾶσαν ταλαιπωρίαν καὶ πᾶν πάθημα ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα προσωπικῶν συνήθως ἁμαρτιῶν, διότι, ὡς γνωστόν, διὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ μετὰ τὴν ἁμαρτίαν εἰσῆλθεν ὁ κόπος, ὁ μόχθος, ἡ θλίψις, ἡ νόσος, ὁ θάνατος εἰς τὸν κόσμον. Πανταχοῦ δὲ καὶ πάντοτε τὸ φυσικὸν κακὸν ἐθεωρήθη ὡς συνέπεια τοῦ ἠθικοῦ κακοῦ, ὁποῖον εἶνε ἡ ἁμαρτία· οἱ δὲ Ἀπόστολοι εἶχον ἀκούσει πολλάκις τοῦ Ἰησοῦ καὶ τότε μάλιστα προσφάτως ὅτι ἔλεγε πρὸς τὸν θεραπευθέντα παράλυτον «Ἴδε ὑγιῆς γέγονας, μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν τί σοι γένηται,» καὶ εἶχον στηριχθῆ εἰς αὐτὴν τὴν γνώμην νὰ θεωρῶσι τὰ δυστυχήματα ὡς συνέπειαν προσωπικῶν ἁμαρτιῶν, ὡς συνήθως εἶνε φυσικὰ ἀποτελέσματα προσωπικῶν παρεκτροπῶν, ἀκρασιῶν καὶ καταχρήσεων τὰ πλεῖστα τῶν κακῶν, ὅσα μασιίζουσι τὸ ταλαιπωρον γένος τῶν ἀνθρώπων.

Ἄλλ' ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εὐρέθησαν εἰς δύσκολον θέσιν, διότι ἦτο ἀνεξήγητον δι' αὐτοὺς τὸ τίς ἔπαιε διὰ τὸ μέγα

ἐκεῖνο κακὸν τῆς τυφλώσεως. Ὁ τυφλός; ἀλλ' ἡ τύφλωσις ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του. Μήτι τὸ βρέφος δύναται ν' ἁμαρτήσῃ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς του, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν κόσμον τυφλόν;

Οἱ Ραββῖνοι τοῦ Ἰσραήλ, κακῶς ἐρμηνεύοντες τὰς ῥήσεις τῶν Προφητῶν, καὶ τοῦ Δαυὶδ τὰ ἐδάφια, ἐνθα λέγεται «Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου», ἐλεπτολόγουν τοιαῦτα ζητήματα, καὶ ἠρέσκοντο εἰς τὰς ἀκάρπους συζητήσεις τοιούτων ἀγόνων καὶ ἀνοήτων θεωριῶν.

Πολλοὶ τῶν ἀρχαίων σοφῶν, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων, παρεδέχοντο τὴν προὑπαρξιν τῶν ψυχῶν ἐν ἄλλῳ καλλιτέρῳ κόσμῳ, ἐξ οὗ ἐρρίφθησαν ὡς εἰς εἰρκτὴν καὶ φυλακὴν εἰς τὸ σῶμα καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν πρὸς ἐξίλασμον ἁμαρτημάτων ἐκεῖ διαπεπραγμένων.

Ἄλλοι, ἐν οἷς καὶ ὁ σοφὸς Πυθαγόρας, παρεδέχοντο τὴν λεγομένην μετεμψύχωσιν, καθ' ἣν μία ψυχὴ μεταβαίνει ἀναλόγως τῶν καλῶν ἢ κακῶν αὐτῆς ἔργων εἰς ἄλλα σώματα, ἀνώτερα ἢ κατώτερα, τελειότερα ἢ ἀτελέστερα πρὸς ποιήν ἢ ἀμοιβήν τῶν καλῶν ἢ κακῶν αὐτῆς ἔργων.

Καὶ ἄλλοι τέλος, παρερμηνεύοντες τὰς περὶ προορισμοῦ θεω-

ρίας, ἀποδέχονται ὑπαρξιν προληπτικῶν τιμωριῶν διὰ προεγνωσμένας ἁμαρτίας, διότι δηλ. προογινώσκει ὁ Θεός, ὅτι οὗτος ἢ ἐκεῖνος θὰ κάμῃ κατάχρησιν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ δώρου καὶ τάλαντου τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς προληπτικῶς τιμωρεῖ αὐτὸν στερῶν τοῦ ὀργάνου ἐκείνου, οὕτως κατάχρησιν γινώσκει ὁ Θεὸς ὅτι θὰ κάμῃ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος!

Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ τοιαύτας ῥαββινικὰς θεωρίας περὶ τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ κακοῦ, τοιαύτας χιμαίρας περὶ προὑπάρξεως ψυχῶν, τοιούτους μύθους περὶ μετεμψύχσεως, τοιαύτας ἀσεβεῖς καὶ ἀντιθέους περὶ προορισμοῦ καὶ προληπτικῶν τιμωριῶν ιδέας θεωροῦντες ἀκατανόητα καὶ μωρὰ πράγματα, προσθέτουσι εἰς τὴν πρώτην ἐρώτησιν «οὗτος ἡμαρτε;» καὶ δευτέραν: «ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ;» θέλοντες οὕτω νὰ ἔχωσι περὶ τῶν τοιούτων δυσκόλων ζητημάτων, περὶ τοῦ πόθεν τὰ κακὰ ἐν τῷ κόσμῳ, μίαν ὠρισμένην ἀπόφασιν τοῦ διδασκάλου των.

Πράγματι, προσφιλεῖς μου ἀναγνώσται, μήπως ἔπταιον οἱ γονεῖς του; Τί τάχα ἀπορεῖτε διὰ τὸ ἐρώτημα;

Μήπως περὶ τούτου δὲν ὑπῆρχον εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς, καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Ἰουδαϊκὸν μὴ ἐξαιρούμενον, αἱ σοφαὶ πα-

ροισμῖαι, αἵτινες εἶνε τὸ ἀποστάλαγμα τῆς λαϊκῆς σοφίας, ὅτι «ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα μέχρι τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς» (ἐξοδ. 20, 5);

Μήπως ἡ παροιμία ὅτι «οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακας καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἡμωδίασαν» εἶνε ὁλότελα ἀπατηλή; Ἡ τάχα δὲν εἶπεν ὁ Κύριος ὅτι «δένδρον καλὸν ποιεῖ καλοὺς καρπούς, καὶ δένδρον σαπρὸν σαπρούς καρπούς»;

Μήπως ἡ καθημερινὴ καὶ σήμερον πεῖρα δὲν μᾶς διδάσκει, ὅτι ἡ φοβερώτερα μάστιξ τῶν πλείστων ἀρρωστικῶν ψυχικῶν τε καὶ σωματικῶν, αἵτινες μαστίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα δὲν προέρχονται κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐκ κληρονομικότητος, ἐκ γάμων αἱμομικτικῶν, καὶ ἄλλων τῶν γονέων καὶ τῶν προγόνων μας κακιῶν καὶ ἀτασθαλιῶν;

Μήπως δὲν βλέπομεν ὀφθαλμοφανῆ καθ' ἐκάστην πανταχοῦ καὶ πάντοτε καὶ ἀληθεύουσιν τὴν παροιμίαν «ὅτι οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακας, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων αἰμωδιάζουσι»;

Τι δέ; αἱ καταχρήσεις τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν, τῆς ὑπερμέτρου κοπώσεως, σωματικῆς ἢ πνευματικῆς, αἱ φοβεραὶ αὐταί μάστιγες, αἵτινες ἀπειλοῦσι τὴν εὐρωστίαν καὶ εὐεξίαν καὶ ἀκμήν τοῦ οἰκογενειακοῦ, τοῦ κοινωνικοῦ, τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου, δὲν εἶ-

νε αἱ ἀένναοι καὶ ἀστειρευτοὶ πηγαὶ φοβερωτάτων νοσηρῶν παθημάτων, τὰ ὅποια ἢ κληρονομικότητος διαιωνίζεσι;

Τί; δὲν εἶνε οἱ μέθυσοι καὶ ἀλκοολικοὶ λεγόμενοι, οἱ αἱμομῖκται, οἱ σιφιλιδικοὶ καὶ οἱ οὕτως ἢ ἄλλως διαφθείροντες τὸ ἴδιον σῶμα ἢ τὸ πνεῦμα, οἵτινες κατὰ 70 ο)σ πληροῦσι διὰ τῶν νοσηρῶν αὐτῶν προϊόντων τὰ Νοσοκομεῖα καὶ τὰ Φρενοκομεῖα πανταχοῦ, οἱ ὅποιοι γενιῶσι τέκνα καχεκτικά, ὀπισθοδρομικά, ὑπναλέα, ἐξηνητλημένα, ἀνίκανα πρὸς μάθησιν καὶ πρὸς ὑψηλότερας ἐνασχολήσεις, ἐλαττωματικά, κωφάλαλα, φθισικὰ, ἐκφυλα, ἀνισόρροπα, φρενοβλοβῆ, καὶ κλίνοντα μόνον εἰς τὴν ὀκηρίαν, εἰς τὴν ἀλητείαν καὶ εἰς τὸ ἔγκλημα;

Προσφιλεῖς τοῦ Ἱεροῦ Πολυκάριπου ἀναγνώσται, ἐμβραθύνετε καὶ μελετήσατε λιπαρῶς τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος τῆς ἐρωτήσεως τῶν μαθητῶν, διότι εἶνε γόνιμον εἰς πολλὰς καὶ σοβαρὰς σκέψεις, εἰς ἃς δέον νὰ μᾶς ἐμβάλλῃ ἡ καθ' ἐκάστην θεὰ τῶν κοινωνικῶν ναυαγίων καὶ συντριμμάτων ἐκείνων τῆς ἀθλιότητος τῶν ἐκ κληρονομικῆς καχεξία, ἢ διαφθορᾶς σωματικῶς ἢ πνευματικῶς νοσοῦντων, καὶ ἰδίως τῶν κωφάλαλων καὶ φθισικῶν, ὄλων τούτων καρπῶν αἱμομικτικῶν γάμων, καὶ τῶν λοιπῶν ἀμαρτωλῶν ἐκείνων καρπῶν καὶ προϊόντων, τὰ

ὅποια ἀμαρτίαι γονέων ἔφερον εἰς τοιαύτην ἀξιοθρήνητον θέσιν· μελετήσατε τὸ θέμα τοῦτο σοβαρῶς· καὶ πάντες, ὅσοι ἐνδιαφέρεσθε διὰ τῆς φυλῆς μας τὴν ἀκμήν, ὅσοι πονεῖτε διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῶν τέκνων μας καὶ ἀπογόνων, ὅσοι θέλετε ν' ἀποξηρανθῶσιν αἱ νοσηραὶ πηγαὶ τῆς κληρονομικότητος τῆς κακῆς καὶ ὀλεθρίας, ὅσοι ποθεῖτε νὰ ἴδῃτε

τὰς νεωτέρας γενεὰς ζωηροτέρας καὶ ἀκμαιοτέρας, καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃτε εἰς τὰ μέλλοντα τέκνα τῆς γλυκυτάτης πατρίδος μας αἰσιώτερον καὶ φαιδρότερον μέλλον, σκέψασθε σοβαρῶς καὶ τηρεῖτε τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν ἀδιάφθορα καὶ ἀλύμαντα ἤδη ἀπὸ τῆς νεότητός Σας.

Τὴν συνέχειαν ἄλλοτε.

† Ὁ Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

« Ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν καὶ οὐ κατησχύνθησαν » .
(Ψαλμ. 21).

Συγκίνησις μεγάλη καὶ πανικός ἀπερίγραπτος κατέλαβε τοὺς κατοίκους μιᾶς μικρᾶς πόλεως ὅταν ἐχθρικός στρατός εἰσῆλθεν εἰς αὐτήν. Τὰ πέριξ εἶχον ἐρημωθῆ καὶ ἡ περιστοιχίζουσα τὴν κωμόπολιν πεδιάς ἀποβαλοῦσα τὴν ἀνιθέσσαν καὶ ὀλοπράσινον αὐτῆς ἐσθῆτα ὑπέκυψεν ὑπὸ τὴν θεομηνίαν τῆς στρατιωτικῆς λεηλασίας. Ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε ἐβασίλευεν ἡ καλλονὴ τῆς φύσεως σήμερον ἡ καταστροφὴ ἔρριψε τὸν μαῦρον πέπλον τῆς ἢ προηγουμένη μαγείας ἐξέλιπε καὶ τώρα οὔτε κἂν ἐν μικρὸν φυτὸν εὐρίσκειται διὰ νὰ τέρψῃ τὸν περιπατητήν. Μετὰ τὰ λυπηρὰ αὐτὰ γεγονότα ὡς φυσικὸν ἐπακολούθημα ἐπῆλθεν ἡ πεία ἐν ὅλη τῇ εἰδεχθεῖ αὐτῆς μορφῇ, καὶ οἱ δυστυχεῖς κάτοικοι μὴ δυνάμενοι νὰ

ἐξορκέσωσιν εἰς τὰς ἰδικὰς τῶν ἀνάγκας ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξευρίσκωσι τὰ ἀπαιτούμενα τρόφιμα καὶ διὰ τὴν ἐχθρικήν στρατιάν· τὸ τοιοῦτον ἦτο μία κατάστασις ἀφόρητος ἀλλὰ καὶ ἀναπόδραστος ἀνάγκη. Τὰ δημόσια κτίρια καὶ πολλὰ ἰδιωτικὰ οἰκοδομαὶ εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν πρὸς κατοικίαν· ὁ συνταγματάρχης δὲ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἔμειναν εἰς τὸ οἶκημα τοῦ ἐφημερίου. Ἡ οἰκογένεια αὐτοῦ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν σύζυγόν του καὶ ἀπὸ ἓν μονάκριβον θυγάτριον (10) ἐτῶν. Μολονότι δὲ καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτῆ δὲν ἔκαμεν ἐξαίρεσιν τοῦ γενικοῦ κανόνος ἀλλ' εὐρίσκετο ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ κοινοῦ πένθους, ἐν τούτοις ὁ ἐφημέριος ἔχων θερμὴν πρὸς τὸν Χριστὸν πί-

στιν προσεπάθει νὰ ἐπουλώνη τὰ τραύματα τοῦ πορνίου του καὶ νὰ θεραπεύη τὰς πληγὰς τῆς οἰκογενείας του μὲ τὸν μελίχιον τρόπον του καὶ μὲ τὴν γλυκεῖαν θρησκευτικὴν διδασκαλίαν.

Ὅταν ὁμως ἐν ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου ἦλθον πολλοὶ ἐκ τῶν χωρικῶν καὶ τῷ ἐξιτόρησαν πολλὰ ὄργια διαπραχθέντα εἰς βάρος τῆς ἀθωότητος, ἡ δὲ σύζυγός του τῷ ἀνεκοίνωσαν ὅτι ἡ ἀποθήκη τοῦ ἀλεύρου, τοῦ ἐλαίου καὶ ὄλων τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐκεινώθη, ἤρχισε νὰ καταλαμβάνηται ἀπὸ ἀλεπισίαν. Ἐπειδὴ τὴν ἐπιμένην ἡμέραν ἐπρόκειτο νὰ ὀμιλήσῃ ἐπ' Ἐκκλησίας προσεπάθει νὰ συναρμολογήσῃ τὸ κήρυγμά του ἀλλὰ μάτην· ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ κρότος καὶ ὁ θόρυβος τῶν πέριξ στραιωτῶν, καὶ αἱ βακχικαὶ φωναὶ τῶν εὐρισκομένων ἐν τῷ οἰκίματί του ἀξιωματικῶν ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ λυπηρὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας του ἐσκοτίζον τὸν νοῦν του, παρέλυον τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις, καὶ τοιουτοτρόπως ἐχάνετο ὅλος ὁ συνειρμὸς τῶν ἰδεῶν του. Ἐχων ἐπὶ τοῦ πυρέσσοντος μετώπου του ἐστηριγμένας καὶ τὰς δύο χεῖρας ἔριπτε βλέμμα προσεκτικὸν ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτοῦ ἀνοικτοῦ ἱ. Εὐαγγελίου. Ἀπὸ τὸ φρέαρ αὐτὸ τοῦ ζῶντος ὕδατος ἠθέλε ν' ἀντλήσῃ τὸ βάλαμον τῆς παρηγορίας, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον, καὶ ὁ νοῦς του ἐξηκολούθει νὰ εἶναι τεθολωμένος. Ἀφοῦ ἐπὶ δύο ὀλοκλήρους ὥρας μὲ ὕφος, τρόπον τινά,

ἠλίθιον παρατηρῶν τὴν περικοπὴν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς ἐπομένης Κυριακῆς, οὔτε κἂν ἠδυνήθη νὰ καθορίσῃ τὸ θέμα τὸ ὁποῖον θ' ἀνέπτυσσεν, ἠναγκάσθη νὰ κλείσῃ τὸ ἱερὸν βιβλίον ἀτελής.

Ἐνῶ δὲ ἦτο βεβυθισμένος εἰς βαθείας μελαγχολικὰς σκέψεις, ἔρχεται ἡ σύζυγός του μὲ δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς, λέγουσα ὅτι αὐτὸν θὰ ἐκδιωχθῶσι τῆς κατοικίας των, καὶ πᾶν ὅ,τι πολύτιμον ἀντικείμενον εὐρίσκεται ἐν αὐτῷ θὰ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν πολεμίων. Κατὰ τὴν στιγμὴν δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ συγκίνησις καὶ τῶν δύο ἦτο ἀπερίγραπτος, καὶ τὰ δάκρυα κρουνηδὸν ἔρρεον ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς των, αἴφνης ἐκ τοῦ παραπλεύρως κειμένου δωματίου ἀκούεται μία ἀργυρόηχος καὶ μελωδική φωνή· ἦτο τῆς δεκαεταῦς θυγατρὸς τοῦ ἐφημερίου ἡ ὁποία ἐκ φύσεως πεπρωκισμένη μὲ τὸ τάλαντον τῆς φωνῆς ἐδιδάχθη τὴν μουσικὴν τέχνην ἀπὸ τὸν πατέρα της· ἡ ἀρχὴ δὲ τοῦ ἄσματος τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ ψάλλῃ ἦτο «μὴ πεποιθήτε ἐπ' ἄρχοντας ἐπὶ υἱοῦς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία.» Χωρὶς δὲ νὰ χάσῃ καιρὸν ἡ ἀθῶα παρθένος, προαισθανομένη, τρόπον τινά, τὴν καρδιοβόρον λύπην τῶν γονέων της εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιόν των, καὶ ἐξακολουθοῦσα τὸ ἄσμα τῆς μὲ παθαινομένην καρδίαν διαλύει τὰ νέφη τῆς μελαγχολίας των, ἀναπτρώνει τὴν ἐλπίδα των πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἐξαναγκάζει νὰ λά-

βωσι μέρος καὶ ἐκεῖνοι εἰς τὴν ἱερὰν αὐτὴν συναυλίαν. Ὅσον τὸ ἄσμα προχωρεῖ τόσον αἱ καρδίαι ἀνακουφίζονται, καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος του διεχύθη εἰς τὰς ψυχὰς των μία οὐρανία γαλήνη τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ αἰσθανθῆ μόνον ὁ ἐλπίζων ἐπὶ Κύριον. Καὶ ἐνῶ ἠτοιμάζοντο νὰ κατακλιθῶσι πλέον διότι ἐπῆλθε μεσονύκτιον, ἀκούεται εἰς ἑλαφρὸς κρότος εἰς τὴν θύραν· ἀνοίγεται, καὶ μὲ τὸ εὐθυτενὲς καὶ μεγαλοπρεπὲς ἀνάστημά του εἰσέρχεται ὁ συνταγματάρχης, χαιρετᾷ προσηνῶς, καὶ διευθυνόμενος πρὸς τὴν νεαρὰν κόμην τῆ λέγει: «Ὁ Θεὸς νὰ σὲ εὐλογῇ, ἀγαπητόν μοι παιδίον, διότι ἐνεστάλαξας, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃς καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς, παρηγορίαν εἰς τὴν καρδίαν ἑνὸς πατρὸς βαθύτατα πληγωμένου.» Κατὰ παράκλησιν τοῦ ἐφημερίου ὁ περίλυπος συνταγματάρχης ἐκάθισεν ἀρχίσας νὰ ἐξηγῇ τὸ αἷτιον τῆς συγκινήσεώς του. «Ὅταν, λέγει, ἀνεχώρησα διὰ τὸν πόλεμον εἶχον μίαν κόρην τῆς ἰδίας ἡλικίας καὶ τὴν ἀφῆκα βαρέως ἀσθενοῦσαν· ἔκτοτε δὲ οὐδεμίαν εἶδισιν εἶχον. Ἡ παρουσία τῆς θυγατρὸς σας μοῦ ἐπαπέφερον εἰς τὸν νοῦν μου ὅλας τὰς ἀναμνήσεις τῆς οἰκογενείας μου, τὸ δὲ γλυκὺ ἄσμα τῆς τοῦ ὁποῖου ἀποπιέει τὸ ἄρωμα τῆς Χριστιανικῆς ἐλπίδος μὲ ἐμάγευσσε κυριολεκτικῶς καὶ ἐσκορπίσεν εἰς τὴν ψυχὴν μου ἀνεκλάλητον ἀγαλλίασιν. Ἐνεκα δὲ

τῆς ἀφθιάστου χαρᾶς, τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην, σᾶς διαβεβαίω ὅτι θὰ ἐξασκήσω ὅλην μου τὴν ἐπιρροὴν διὰ νὰ αἰσθανθῆ τὸ ποίμνιόν σας ἀνακούφισιν ἀπὸ τὰς λεηλασίας τοῦ ἀχαλινώτου στρατοῦ. Καὶ τῷ ὄντι ἡ καλὴ θέλησις τοῦ συνταγματάρχου ἐντὸς ὀλιγίστων ἡμερῶν ἐπέφερε τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα, τὰ καλὰ δὲ τῆς εὐνομίας καὶ τῆς δικαιοσύνης ἤρχισαν ν' ἀναφαίνωνται εἰς τὴν ὠραίαν κωμόπολιν.

Ὁ ἐφημέριος δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἐμπνευσθῆ περισσότερον· αἱ φανεραὶ αὐταὶ ἐνδείξεις τῆς θείας Προνοίας συνετέλεσαν ὥστε ὁ ἐφημέριος νὰ ἐνδυναμωθῆ εἰς τὰς πεποιθήσεις του καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν χωρὶς πλέον ἰδιαιτέραν μελέτην καὶ προπαρασκευῆν ἀνῆλθε τὸν ἄμβωνα νὰ ὀμιλήσῃ· ὁ λόγος του ἦτο ἐνθουσιώδης καὶ διδακτικὸς διότι ὠμίλει ἡ καρδία· ἡ σωτηρία τοῦ ποιμνίου του διὰ τῆς θυγατρὸς του τὸν κατέστησε τὸν εὐτυχέστερον τῶν ἀνθρώπων· Ἡ κεντρικὴ δὲ ἰδέα τοῦ κηρύγματος ἦτο ἡ ἐξῆς τὴν ὁποίαν ὡς ἄτομα καὶ ὡς ἔθνος οὐδέποτε πρέπει νὰ λησιμονώμε· «ἀγαθὸν τὸ ἐλπίζειν ἐπὶ Κύριον ἢ πεποιθῆναι ἐπὶ ἀνθρώπων».

(Ψαλμ. 117).

Β. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἱεροκήρυξ.

« Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσήφ τῷ Φαραῶ εἶπεν ἄνευ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον Φαραῶ ».

(Γεν. μ', 16).

Ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν παριστᾷ τὸν Ἰωσήφ ἐξηγοῦντα τὰ ὄνειρα τοῦ Φαραῶ, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου παρισταμένων καὶ τῶν μεγιστάνων του.

Ἡ ἀνθρωπίνη κηκία ἠθέλησε νὰ τὸν ἐξαλείψῃ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς. Οἱ ἀδελφοὶ του κατ' ἀρχὰς ἐπεβουλεύθησαν τὴν ζωὴν του, ἔπειτα ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς φιλαργυρίας κινούμενοι ἐπώλησαν αὐτὸν εἰς ἐμπόρους Ἰσμαηλίτας. Ἐπὶ ἰκανὰ ἔτη ἐδοκίμασεν ἐν Αἰγύπτῳ τὴν εὐμένειαν τοῦ Θεοῦ διότι εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἐπωλήθη εἰς πλουσιώτατον μεγιστᾶνα δευτε-

κατέστησεν αὐτὸν ἐμπιστον οἰκονόμον καὶ διχειριστὴν τῆς περιουσίας του.

Πλὴν ὑπὸ τοῦς θόλους τῶν μεγαλοπρεπῶν ἀνακτόρων δυστυχῶς ἐμφωλεύουσι πολλὰ καὶ γενόμενος θῦμα ἀκολάστου ἀριστοκράτους ἐνεκλείσθη εἰς τὰς φυλακάς δπου κατέκτησε μὲν τὴν εὐμένειαν τῶν δεσμοφυλάκων ἀλλ' ἐδοκίμασε τὴν ἀγνωμοσύνην τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν ἀστασίαν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς ὑποσχέσεις των. Ὁ ἀρχινοχὸς τοῦ Φαραῶ, εἰς ὃν προεῖπε τὴν εἰς τὸ ἀξίωμα του ἀποκατάστασιν, ἔλη-

σμόνησεν αὐτὸν ἐπὶ δύο ἔτη εἰσεὶ ἐν τῇ φυλακῇ ἐξ ἧς τὸν ἐξήγαγεν ἢ ἐπέμβασις τοῦ Θεοῦ. Ἴδου τὴν ἑνώπιον τοῦ Φαραῶ καὶ τῶν μεγιστάνων του ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα τοῦ βασιλέως καὶ ἐκσφαιρίζει τὸ μεγαλειόν του.

ΡΗΜΑΤΑ ΖΩΗΣ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΑΣΧΑ

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

« Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος ». (Ματθ. κη', 6).

Ὁ λόγος οὗτος ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου εἰς τὰς ἀγίας γυναῖκας τὴν πρωίαν τῆς ἀναστάσεως. Αὗται ἔμειναν τελευταῖαι, μετὰ τὴν ταφὴν του, πρὸ τοῦ σφραγισθέντος τάφου, πρῶται δ' ἔμαθον πρὸ τοῦ ἀνοιχθέντος ἐκ νέου τάφου ὅτι ὁ διδάσκαλός των ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ζῶν. Μελετήσωμεν μετ' αὐτῶν τὸν ἀνοιγέμενον τοῦτον τάφον καὶ μάθωμεν νὰ θεωρῶμεν ὑπὸ τὴν πραγματικὴν των σημασίαν ἄλλους τάφους, πρὸς οὓς θᾶπτον ἢ βράδιον θέλουσι μᾶς ὁδηγήσῃ ἀφεύκτως αἱ ὁδοὶ τῆς ζωῆς.

Ὁ Κύριος εἰσῆλθεν εἰς τὸν τάφον εἰς ὃν πάντες θέλομεν εἰσελθῆ. Ὁ Ἅγιος, ὁ Δίκαιος, ἐν τῇ ἀπολυτρωτικῇ Του ἀγάπῃ, ἠθέλησε νὰ συνταυτισθῇ πρὸς τὴν ἁμαρτωλὸν φύσιν μας, τὴν εἰς θάνατον καταδικασμένην. Ἐγένετο ἁμαρτία δι' ἡμᾶς, καὶ ὑπέστη, χάριν ἡμῶν, τὰ βασανιστήρια τοῦ φρικτοτέρου θανάτου. Πῶς ἠθέλομεν ἐπαναστατήσῃ ἐναντίον τοῦ ἰδίου ἡμῶν θανάτου, ἡμεῖς,

οἱ ἁμαρτωλοί, ἀφοῦ ὁ ἀναμάρτητος Χριστός, ὑπέστη τὸν θάνατον χάριν ἡμῶν; Ἡ κατὰ τοῦ θανάτου φρίκη ἃς ἀντικατασταθῇ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ τῆς ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας βδελυγμίας, καὶ ὁ φόβος τοῦ θανάτου διὰ τῆς μετανοίας καὶ τῆς δίψης τῆς συγχωρήσεως!

Ὁ Κύριος εἰσῆλθεν εἰς τὸν τάφον τοῦτον, ἀλλ' ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ζῶν, ἰδοὺ τὴν Μαρίαν Μαγδαληνὴν καὶ ἡ ἄλλη Μαρία μόλις ἐτόλμων νὰ ἐλπίσωσι καὶ τὸ ὁποῖον ἡμεῖς γνωρίζομεν μετὰ βεβαιότητος.

Ὁ Χριστὸς ἀνέστη! Ἡ ἀνάστασις του ἀποδεικνύεται διὰ μαρτυριῶν ἀκλονήτων περισσότερον ἐκείνων εἰς τὰς ὁποίας βασιζόμενοι παραδεχόμεθα τὰ μᾶλλον γνωστὰ καὶ οἰκεία ἡμῖν γεγονότα τῆς ἑλληνικῆς καὶ ῥωμαϊκῆς ἱστορίας. Ἀναφέρομεν μίαν μόνον ἀπόδειξιν· οἱ ἀπόστολοι κατεπτοημένοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Διδασκάλου των, καταφεύγουσιν εἰς τὸ ὑπερῶν καὶ τρέμουσι μήπως ἀνα-

καλυφθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ συνεδρίου, δὲν θὰ καθίσταντο δ' οἱ ἀτρόμητοι κήρυκες, οἱ ἥρωες, οἱ μάρτυρες οἱ ἰδρύσαντες τὴν Ἐκκλησίαν, ἃν δὲν ἐγένετο τὸ ὑπερφυσικὸν γεγονός, τὸ ὁποῖον μόνον ἠδύνατο νὰ ἄνυψῶσιν τὴν κλονισθεῖσαν πίστιν των, καὶ τοῦ ὁποῖου πλήρη συνείδησιν ἔλαβον τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἧτοι ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἀνάστασις αὕτη ἀντὶ τὰ ἀντίκειται εἰς τὴν λογικὴν, τοῦναντίον ἀπαιτεῖται ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου ὡς ἀναγκαῖα. Ἄν ἐν τῇ ζωῇ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπάρχη στενὴ σχέσις μεταξὺ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, ὑπάρχει πρὸς τούτοις στενὴ σχέσις μεταξὺ τῆς τελείας καὶ μοναδικῆς ἀγιότητος τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐκλάμπρου νίκης τὴν ὁποίαν πιστεύομεν ὅτι κατήγαγε κατὰ τοῦ θανάτου. Ὁ Θεὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ ἵνα τὸ ἀμώμητον τοῦτο σῶμα, καθαρὸν δοχεῖον τοῦ Πνεύματος του, παραδοθῆ εἰς διαφθοράν.

Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἀπέθανε, λέγει μία ἀφελὴ λαϊκὴ παραβολή, ὁ χρόνος καθ' ὃν ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ τάφῳ ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῶν Πνευματικῶν τῶν Δικαίων νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς του. Ὅταν ἐξηκριβώσαν ὅτι πλήρως ἱκανοποιεῖ τὸν θεῖον νόμον, εἷς ἄγγελος ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ κύλινδρον ἐφ' οὗ ἦσαν γεγραμμένοι λόγοι κατόπιν, ταχὺς ὡς ἀστραπή, ἔδραμεν ἐκ τοῦ ὕψους τῶν οὐραίων πρὸς τὴν ἀμιχρωλὴν

γῆν μας, πρὸ τῆς θύρας τοῦ τάφου ἐν ᾧ ὁ Χριστὸς ἦτο κεκλεισμένος. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν θάνατον: «Ἄνοιξον τὴν θύραν ταύτην!» Ὁ δὲ θάνατος μὲ φρικῶδες μειδίαμα ἀπήνητην. «Ἐκατομμύρια ἀνθρώπων, μεταξὺ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ καλλιτέρων εἶδον νὰ κλείηται ἐμπροσθεν αὐτῶν ἡ θύρα αὕτη καὶ οὐδέποτε εἶδον αὐτὴν νὰ ἀνοίγῃ ἐκ νέου». Τότε ὁ ἄγγελος ἔδειξεν εἰς τὸν θάνατον τοῦ ἐπὶ τοῦ κυλίνδρου, τὸν ὁποῖον ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, γεγραμμένους λόγους. Ἀμέσως ἡ θύρα ἤνοιξεν ἐκ νέου, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ῥίπτων τὰ ὀθόνιά του, παρουσιάσθη ἐν ὅλῃ τῇ δόξῃ τῆς ἀναστάσεώς του.

Ἐκ τοῦ τάφου τούτου ἐξ οὗ ἐξῆλθεν ὁ Κύριος θὰ ἐξέλθωμεν καὶ ἡμεῖς. Ἡθέλησε νὰ ἐνωθῆ μὲ τὸν θάνατόν μας, ἵνα μᾶς κάμῃ συνεταιίρους του εἰς τὸν κῆρὰ τοῦ θανάτου θρίαμβον. Ἀνεγέννησεν ἡμᾶς, λέγει ὁ ἀπόστολος Πέτρος, εἰς ἐλπίδα ζωσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον (Α' Πέτρο. Α', 3).

Εἶναι ἄληθές ὅτι οὐχὶ διὰ τῆς ἀναστάσεώς του εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἀλλὰ διὰ τοῦ θανάτου του ἀνοίγει δι' ἡμᾶς τὸν οὐρανόν. Τὸ ἐμπόδιον τὸ ὁποῖον ἦτο ἐστημένον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡμῶν εἶναι ἡ ἁμαρτία μὲ τὴν συμφυᾶ αὐτῇ καταδίκην. Τὸ ἁμάρτημα τοῦτο καὶ τὴν καταδίκην τὰ ἀναλαμβάνει ἐφ' ἑαυτοῦ. Παρόμοιος πρὸς

τὸν ἥρωα ἐκείνον ὅστις, ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, δίδων τὴν ζωὴν του χάριν τῶν ἐν ὄπλοις συντρόφων του διήνοιξεν αὐτοῖς τὸν δρόμον πρὸς τὴν νίκην διὰ μέσου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, τρέπων εἰς φυγὴν τὴν πρῶτην γραμμὴν, τῆς ὁποίας τὰς λόγχας ἐπεσπάσατο κατὰ τοῦ στήθους του, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς συνέλεξεν εἰς μίαν δεσμίδα καὶ ἐνέπηξεν εἰς τὰς σάρκας του τὰ ἐστομωμένα βέλη τῶν δυνάμεων τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου διανοίγων ἡμῖν οὕτω τὴν πρὸς τὸν Θεὸν προσαγωγὴν.

Ἀπαξ ὅμως ἀνοίγεισθαι τῆς ὁδοῦ ἡμῶν διὰ τῆς ἐκουσίας θυσίας, ὁ Χριστὸς ἀνιστάμενος εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὰς οὐρανοὺς μονάς. Εἶναι ἡ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. Κρατεῖ τὰς κλείδας τοῦ θανάτου, ὡς λέγει τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως ἡ ὁδὸς αὕτη καθίσταται δίοδος τὴν ὁποίαν ἐπιβλέπει ὁ Χριστὸς καὶ ἐξουσιάζει. Διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς θύρας τοῦ οὐρανοῦ τὴν ὁποίαν ἀφήνει ἀνοικτὴν ἐπικοινωνοῦμεν μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν προαπελθόντων προσφιλῶν μας τοὺς ὁποίους ἠγαπήσαμεν ἐν αὐτῷ. Λέγει εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ὅποια ἀγαπῶμεν καὶ τὰ ὅποια λαμβάνει παρ' ἑαυτοῦ: «Σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσει ἐν τῷ παραδείσῳ». Λέγει εἰς ἡμᾶς οἱ ὅποιοι πενθοῦμεν: «Μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος». Ὁ δὲ Ἀπόστολος του Παῦλος μᾶς διδάσκει νὰ λέγωμεν: «**Ἐμοὶ δὲ τὸ ζῆν Χριστός**». Ἐπειδὴ ὅθεν ἐκείναι τοὺς ὁ-

ποίους κλαίομεν εὐρίσκονται μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ ἐπάνω, ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ ἴδιος μένει μεθ' ἡμῶν ἐδῶ κάτω ἐν τῇ γῆ, ἐπειδὴ ἡ ζωὴ ἡμῶν εἶναι ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι οὗτος ὁ ζῶν δεσμὸς μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν προσφιλῶν ἡμῶν ὑπάρξεων αἵτινες προηγῆθησαν ἡμῶν Ἐκεῖ Ἐπάνω.

Ὡ πάντες ὑμεῖς οἴτινες πενθεῖτε καὶ λέγετε: «Τίς θὰ ἄρῃ τὸν πέπλον ὅστις μᾶς χωρίζει ἀπὸ τῶν ἐκείθεν;» τηρήσατε ἑαυτοὺς ἐν τῇ μετὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνίᾳ, ζῆτε ἐν αὐτῷ διὰ τῆς ὑποταγῆς καὶ τῆς προσευχῆς. Δι' αὐτοῦ θέλετε αἰσθανθῆ γλυκειὰν καὶ μυστηριώδη ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τοῦ ἀοράτου κόσμου, ὅπου τηρεῖ τοὺς ἀναχωρήσαντας ἤδη ἐξ ἡμῶν, καὶ τοῦ ὄρατου κόσμου ὅπου ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' ἐκείνων οἴτινες μένουσιν εἰσεῖ ἐν αὐτῷ.

Ἐν τινι μοναστηρίῳ, ἐντὸς κήπου ὑπάρχει τάφος μετὰ τῆς ἐξῆς ἐπιγραφῆς: «Ἐλθετε καὶ ἴδετε ποῦ ὁ Χριστὸς ἐκοιμήθη». Εἰσέρχεται τις διὰ σκοτεινοῦ διαδρόμου εἰς τὸν τάφον τοῦτον, ὅπου περιμένει νὰ ἴδῃ ἄγαλμα τοῦ Χριστοῦ τεθαμμένον, ἀλλὰ συναντᾷ μόνον μίαν ὀθόνην κειμένην κατὰ γῆς. Εἷς τινα γωνίαν τοῦ βάθους, ἀκτὶς φωτὸς προσελκύει τὰ βλέμματα πρὸς στενὸν τὴν ἀνοίγμα καὶ πρὸς βαθμίδας κλίμακος, διὰ τῶν ὁποίων ἀνερχόμενός τις εἰς τὰ ἀνοικτά, εὐρίσκειται καὶ πάλιν ἐν τῷ κήπῳ, πλησίον ἀγάλματος τοῦ Χριστοῦ μειδιῶντος, τὸ ὁ-

ποῖον κλίνει μετὰ τὰς χεῖρας τεταμένας, ὡς νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀνερχομένους ἐκ τοῦ τόπου τοῦ θανάτου.

Εἰς τὴν βάσιν τοῦ ἀγάλματος εἶνε ἐπὶ τοῦ βράχου κεχαραγμένη ἡ ἐπιγραφή: «Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν ;»

Ἴδου ἡ εἰκὼν τοῦ χριστιανικοῦ τάφου. Εἶναι ἀπλή σκοτεινὴ δίοδος ἀνοικτὴ πρὸς τὴν Ἐκείθεν λαμπρότητα, ἐξ ἧς ὁ Χριστὸς τείνει ἡμῖν τὴν χεῖρα. Διὰ τοῦτο, ὅταν εἰς τὴν καμπὴν τοῦ δρόμου παρατηρήσω τὴν σκοτεινὴν κοιλάδα, θὰ εἰσέλθω εἰς αὐτὴν ζητῶν διὰ τοῦ βλέμματος, Σὲ ὅστις ἐμέτρησας τὸ βάθος αὐτῆς καὶ γνωρίζεις τὴν διέξοδον· καὶ δὲν θὰ φοβηθῶ ποσῶς, διότι θὰ εἶσαι μετ' ἐμοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΠΑΣΧΑΛΗΣ

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Σ. ἅγιον Μηθύμνης κ. κ. Στέφανον (Καλλονὴν—Μιτυλήνης).— **Αἶδου κ. Θ. Χ. Κουτσουπνέλην** (Πολυχνίτον—Μιτυλήνης) καὶ κ. κ. **Ἰ. Χλωρὸν** (Κων)πολιν).— **Ν. Κερεσετεζόπουλον** (Κάϊρον—Αἰγύπτου), καὶ **Ἡρ. Προκοπίδην** (Μύλασσα). Ἐπιστολαί σας ἐλήφθησαν. Ἀπάντησιν ταχυδρομικῶς.— **Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρεῖτην κ. Γερμ. Βασιλάκην** (Παρισίους), καὶ κ. **Κυρ. Κυριακίδην** (Μανσούραν—Αἰγύπτου). Ἐλλείποντα φυλλάδια ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.— **Ἱερολ. Ἱεροδιάκονον κ. Γερμα-**

νὸν (Ν. Ἐφείσον). Συνημορφώθημεν ὁδηγίαις ὑμῶν.— **Κουρ Ν. Σγουρίδην καὶ Β. Ἐλευθεριάδην** (Κων)πολιν). Ἐπιστολαί σας ἐλήφθησαν. Ἐδῆ χριστοῦμεν θερμῶς.— **Καν Α. Σ. Βαφείδου** (Πουλαντζάκη). Συνημορφώθημεν ὁδηγίαις ὑμῶν. Ἐλλείποντα φυλλάδια ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Ἡ Α. Σεβασμιότης ὁ Μητροπολίτης ἡμῶν κ. κ. Χρυσόστομος τὴν αὐριον Κυριακὴν 19 Μαΐου ἐ. ἔ. κηρύξει τὸν θεῖον λόγον ἐν τῷ Ι. ναφ τοῦ Νεκροταφείου.

Οἱ δὲ ἱεροκήρυκες τῆς Θρησκευτικῆς Ἀδελφότητος «Εὐσεβείας» θὰ κηρύξωσιν ὡς ἑξῆς :

Ὁ Ἱερολογ. κ. Γρ. Ὁρφανίδης π. γ. ἐν τῷ ἱερῷ ναφ ἀγ. Αἰκατερίνης.

Ὁ ἐλλόγ. κ. Π. Παπαδήμου π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναφ ἀγ. Τρύφωνος.

Ὁ ἐλλόγ. κ. Π. Κατσιναβάκης π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναφ Φαουλᾶ, μ. μ. δὲ ἐν τῇ σχολῇ ἀγ. Νικολάου.

Ὁ ἐλλόγ. κ. Β. Εὐθυμίου π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναφ ἀγ. Γεωργίου, μ. μ. δὲ ἐν τῇ σχολῇ ἀγ. Δημητρίου.

ΣΗΜ. Τὸ ἐν ταῖς σχολαῖς κήρυγμα διήχεται τὴν 3ην ὥραν μ. μ.